

**Існують
нагайтесь,
и свого не
цурайтесь...**
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

Регистрація: А. Демістрополіс
"Svoboda", 81-88 Grand St.
Jersey City, N.J. 07308
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
в Нью-Йорку (212) 227-4126
УНСоюзу: (201) 451-2200
в Нью-Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXI Ч. 130. ДЖЕРЗІ СІТІ І НЬЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 12-ГО ЛИПНЯ 1974 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK FRIDAY, JULY 12, 1974 No. 130. VOL. LXXXI.

КОМІТЕТ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ ВІДЗНАЧИВ РЕДАКТОРА „НЬЮ ЙОРК ДЕЙЛІ НЬЮС” ФЛОЙДА БАРГЕРА

Нью-Йорк. — Напередодні традиційного відзначення Тижня Поневолених Націй в ЗСА місцевий Комітет Тижня Поневолених Націй урочисто відзначив виконавчого редактора високотиражного нью-йоркського щоденника «Нью-Йорк Дейлі Нюз» Флойда Баргера, як призначеного для цього щоденника за «достойні вияви турботи про долю багатьох народів, які терплять унаслідок поневолення і невільництва за Залізною та Бамбусовою засадонами». Влітку сто представників різних національних організацій зібралися в середу 10 липня у приміщенні Українського Інституту Америки, де відбулася зустріч з ред. Ф. Баргером та його відзначення.

Імпрезу відкрив голова Комітету суддя Метью Трой, який привітав присутніх та з'ясував мету зібрання. Відтак його заступник І. Дочев представив склад окремих національних організацій. Про численну українську делегацію Об'єднаного Українського Американського Комітету Метрополітально-го Нью-Йорку, яку очолював голова ред. Роман Гуглевич, поінформувала секретар Комітету інж. М. Шпонтан. Суддя М. Трой передав державно відзначення ред. Флойда Баргера, підкреслюючи мотиви, якими керувався Комітет, схвалюючи надали Ф. Баргеру таке відзначення. Він сказав на це, що завданням Комітету Тижня Поневолених Націй є давати велику підтримку змаганням до свободи поневолених націй, бо, як сказав він, «наш (американський) не вільно забувати про долю поневолених націй». Таку політику вела газета «Нью-Йорк Дей-

НОВООБРАНИЙ ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ УНС ВІДБУВ ПЕРШІ НАРАДИ

Джерзі Сіті. — Новообраний 28-ою Конвенцією в травні цього року Головний Екзекутивний Комітет Українського Народного Союзу, який формально почав свою чотирічню каденцію з днем 1-го липня, відбув тут в середу, 10-го липня, свої перші наради. Засідання відбулося в конференційній залі Головної Канцелярії в ново-збудованій 15-поверховій Українській Будівлі УНС. Народи відкрив і ним проводив переобраний Конвенцією головний президент Йосип Лисогір, вітаючи привітаних, зокрема двох новообраних членів Головного Екзекутивного Комітету: заступника головного президента д-ра Івана Фліса та головного організатора Степана Гавриша. Разом із зазначеними в нарадах взяли участь: головний директор на Канаду сенатор Павло Юзик, заступник головного президента пані Марія Душник, головний секретар Володимир Сохан та головний касир мгр Уляна Дачук і ред. Антон Драган. Народи протоколував головний секретар Володимир Сохан. Після прийняття програми, приступлено до звітів поодиноких урядовців.

На закінчення імпрези привітали ред. Ф. Баргера представник кубинської групи Г. де Кабат та голова Білоруського Конгресового Комітету Америки інж. І. Косак. З більшою доповіддю на тему Тижня Поневолених Націй на тлі політичних співіснування та відпущення між ЗСА та СССР і в обличчя спротиву дисидентів в СССР виступив д-р В. Душник від імені Українського Конгресового Комітету Америки. У своїй доповіді д-р В. Душник зокрема підкреслював важливість дисидентського руху в СССР, який охопив всі підсоветські народи, включно з російськими. Завданням Комітету Тижня Поневолених Націй є дати цьому рухові максимальну моральну підтримку.

Перед самим закриттям програми болгарська солістка Пенка Лямар у супроводі естонської піаністки Фредеріки Таннер виконала дві болгарські пісні. Вечір закрив заступник голови Комітету І. Дочев.

**Звіт гол. касира
мгр Уляни Дачук**

Серію звітувань започаткувала традиційно головна касирка мгр Уляна Дачук, інформуючи насамперед про нові інвестиції у варіантних паперах та гіпотечних позичках, які схвалено. Звітodawець в подальшому інформувала:

Відпочатку 1974-го року до кінця травня ц.р. майно УНСОюзу зросло на доларів 280,765.00 і досягло суму \$39,092,023.43. Зросло інвестиції у фондах (\$25,000.00) членських позичках (\$14,000.00) друкарських машин, а найбільше у позичці для Допоміжної Корпорації (\$550,000.00). Впали інвестиції у гіпотечних позичках (\$385,000.00).

З огляду на виплату в липні щорічної дивиденди у висоті приблизно 438,000.00, майно УНС впаде нині \$39,000,000.00.

Підписано контракт продажу реальності при 94 Брандт вулиці на Бронксі, Н.Й., за ціну \$42,000.00 при впаді \$5,000.00 задатку, а за \$37,000.00 УНС годився дати гіпотечну позичку (10 літ 8 1/2 %).

Найбільше масо трудючі з гіпотечними позичками на Бронксі. На сьогоднішній день дві позички в процесі закнення. Крім тих двох позичок, ще три інші позички на Бронксі залягають з виплатами.

Спізнені Відділи: залягають з виплатами вкладок — один за 4 місяці, один за три і 6 за два місяці.

Наша збірка вкладок за 6 місяців вказує на деякий зріст — ствердила мгр Уляна Дачук.

**Звіт головного секретаря
Володимира Сохана**

Головний секретар Володимир Сохан започаткував свій звіт числами про рух і стан членства за перше півріччя 1974 року. За шість місяців цього року придбав УНСОюзу разом 2,497 нових членів і з кінцем червня нараховував 89,637 осіб членів і 71,434 активних членів. В тому часі відновлено в Союзі 518 членів чистого прибутку в загальному членстві та 259 членів чистого прибутку в активному членстві. Вищими від нормальних були втрати членства внаслідок суспензії, при чому значна їх частина була з помилки нових членів, предявлях в конвенційній кампа-

Під час перших нарад новообраного Головного Екзекутивного Комітету УНСОюзу. Сидять (зліва): ред. А. Драган, головний організатор Степан Гавриш, заступник головного президента пані Марія Душник, головний директор на Канаду сенатор Павло Юзик, головний президент Йосип Лисогір, заступник головного президента д-р Іван О. Фліс, головний секретар Володимир Сохан і головний касир мгр Уляна Дачук

нії. Ці втрати по місяцях вносили: січень — 110, лютий — 98, березень — 173, квітень — 93, травень — 120 і червень — 131.

Рекордовий Відділ, який звітовдає керму, закінчив 9-го липня висилку грамот нових членів із червня, працює якраз над виготовленням місячних вказів і вже започаткував висилку чеків дивиденди, яка припадає в кожному році на першу половину червня, а в конвенційному році на першу половину липня. В. Сохан поінформувала, що Рекордовий Відділ отримав при кінці серпня нові бюрові машини, та повідомив про нову затримку в стараннях ввести нові плани забезпечення внаслідок додаткових вимог забезпечення урядів стейтів Коннектикат, Делавар, Іллінойс, Кензас і Нью-Йорк.

Згідно з рекомендаціями 28-ої Конвенції, звітовдаєць почав старання в справі підвищення границь віку та максимальних сум для забезпечення членів без лікарських оглядів, засягаючи інформації у фактивів інших забезпечених установ і поради актуаріїв.

Уже приготовлено тексти зміни статуту, затверджені Конвенцією, для висилки їх забезпеченим урядом стейтів і провінцій, в яких УНСОюз має дозвіл на ведення забезпеченого підприємства. Звітовдаєць рівночасно підготував повний текст нового статуту до друку, щоб вкорті видати новий випуск обов'язкового тепер статуту УНСОюзу.

Вікнік В. Сохан повідомив, що, згідно з цими змінами статуту, він перебрав від теперішнього головного секретаря д-ра Я. Падюха роботу та офіційну печатку УНСОюзу і разом з ними об'єздки протоколувати наради Головного Екзекутивного Комітету та Головного Уряду і підписувати, як головний секретар, офіційні союзні писма та документи. Всі інші обов'язки д-ра Я. Падюха перебрав від нього новообраний головний організатор Степан Гавриш. Про перебрані протоколи Сохан заважав, що він отримав всі протоколи в українській мові, за винятком протоколу з 28-ої Конвенції, і ствердив, що в цих же книгах протоколів бракує англійські тексти протоколів від 1971 року, що треба буде доповнити.

**Звіт гол. організатора
Степана Гавриша**

Екзекутивні обов'язки головного організатора перебрав звітовдаєць від д-ра Ярослава Падюха з днем 1-го липня ц.р., але до того часу він виконував обов'язки асистента Організаційного Відділу і на ті підставі, як і на підставі перебраних документів може подати загальну характеристику організації діяльності за перше півріччя.

На початку цього року для УНСОюзу ювілейного року з уваги на його 80-річчя, Головний Екзекутивний Комітет встановив організаційну мету на 6,000 нових членів, поділивши цю мету на дві частини: 3,000 нових членів до конвенції в травні та другіх 3,000 нових членів до кінця року, признавши ряд звичайних і надзвичайних нагород і премій за найкращі успіхи в організації праці. За перших шість місяців, себто по кінці червня ц.р. поспістило здобути 2,497 нових членів. Звітовдаєць з прикритістю ствердив, що цих нових членів здобули 305 Відділи УНС, а 175 Відділів не здобули в тому часі одного нового члена, хоча мали втрати в членах.

Звітовдаєць в подальшому подав загальний огляд праці округів і областей, називаючи найбільш успішні, в організаційній праці Відділи та їх секретарів, окремо назвав десять найбільш успішних секретарок-жінок, поінформував про працю і досягнення обласних і постійних організаторів та закінчив свій звіт коротким оглядом організаційних заходів, що їх він поробив за десять днів свого урядування на пості головного організатора.

**Звіти заступників
гол. президентів**

З уваги на те, що каденція новообраного Головного Екзекутивного Комітету почалася 1-го липня, отже триває тільки десять днів, заступник головного президента д-р І. Фліс, головний директор на Канаду сенатор Павло Юзик та заступниця головного президента пані Марія Душник, які не працюють в Головній Канцелярії, звітували тільки коротко про їхню головну репрезентативну активність. Сенатор Павло Юзик окремо поінформував про новий склад Канадського Представництва УНС, до якого тепер входить новообрана голова редакції пані Текля Мороз з Монреалю та про деякі плани на найближчий час. Пані Марія Душник же інформувала про плани відповідного відзначення найбільш успішних організаторок та про дальші заходи поставлення пам'ятника Леся Українця на Союзівці.

**Звіт гол. організатора
Степана Гавриша**

Головний президент Йосип Лисогір у своєму звіті подав коротку характеристику та тенденції розвитку в касовому, рекордовому, організаційному і видавничому відділах УНСОюзу, як та кож на Союзівці, зупинившись довше над справами, що зв'язані з фінансуванням новообраної Української Будівлі та винайму приміщень в ній.

**Звіт гол. організатора
Степана Гавриша**

Касовий відділ виявляє дальше добру тенденцію збільшення прибутків із членських вкладок. Передбачає,

що до кінця цього року прибутки з вкладок переступлять три мільйони доларів, що буде рекордом у 80-літній історії УНСОюзу. Також грошові звороти були менші і дальше поліпшуються прибутки з інвестицій.

Рекордовий відділ, як звичайно, функціонує дуже справно, своєчасно і професійно полагоджує всі свої справи.

Організаційний відділ, здобувши за перше півріччя цього ювілейного і конвенційного року 2,497 нових членів, здобув їх майже на 500 більше, як в тому часі попереднього року, але не дорівнює організаційним здобуткам за перше півріччя попереднього 1970-го конвенційного року.

У видавничому відділі деяке збільшення прибутків з оглошень і продажу книжок аж ніяк не вирішило збільшення витрат на папір, пошту, платні тощо. Видавництво інтенсивно пригтовляється до переходу до нових приміщень.

«Союзівка» у першому півріччі мала депо менші прибутки в порівнянні з попереднім роком, але вже перші дні липня виявляють добру тенденцію і можна очікувати успішного року. Звітовдаєць окремо поінформував про дитячі табори та курси українознавства.

Докладнішим оглядом справи фінансування новообраного хмарослугу та винайму приміщень в ньому гол. президент Й. Лисогір закінчив свій звіт.

Звіт ред. А. Драгана

Звітуючи за видавничий відділ, ред. А. Драган коротко поінформував Екзекутивну голову про підготовку до перенесення видавництва і друкарні до нових приміщень, закуп нових друкарських машин та запланованих основних змін у дотеперішній системі. Звітовдаєць згадав, що від 1-го липня редакційний склад поповнився новою редакційною сім'єю, що нею з ред. Людмила Волянська.

**Председник 28-ої Конвенції
д-р Іван Фліс інформус
про вибори**

Після вичерпання звітів та їх схвалення, д-р Іван Фліс, президент 28-ої Конвенції УНСОюзу у Філадельфії в травні цього року, поінформував Екзекутиву про справу неточності в підрахунках виборчих голосів, вимогу перевірки тих обчислень та повноважності Конвенції для її Президії в цій справі. Перевірка відбулася і її вислід вже був проголошений. Д-р І. Фліс поінформував про подробиці процедури в перевірці, що мала на меті виключити будь-які дальші сумніви. Продовжується це деякі заходи для встановлення причин та есентуальної відповідальності за неточності в підрахунках голосів, після (Закінчення на стор. 3-й)

З УКРАЇНИ ДІСТАЛАСЯ ПЕРША ЧАСТИНА ЕСЕЮ В. МОРОЗА „МОЙСЕЙ І ДАТАН”

Відень (УІС „Смолоскип”). — З України дісталася сюди перша частина есею Валентина Мороза „Мойсей і Датан”. Більша частина цього твору була знищена в часі контролю совєтськими прикордонниками. Есей „Мойсей і Датан” — це аналогічний твір, який поширюється в українському світі, від 1970 р. і його В. Мороз написав в дні статті 6-лоруської поетеси Євдокії Лось: „Везила люте осліплює. В доповідь рад’обречунам з Мюхена”, яка була опублікована у московській „Лит. газеті” (ч. 36, 1969 р.). Есей В. Мороза, який має понад двадцять сторінок машинопису, в основному присвячений розгляді національного питання в СССР. Побачивши в статті Є. Лось „живі іскорки”, В. Мороз рішив написати есей про поета, який відкриває своєму народу „Часом одне-сидне слово, — пише В. Мороз, — що вихопилося ненароком, скаже більше, ніж ціла тромова. Часом одне слово вилітає з тебе, що ціла тромова замовчує”. Мороз пише, що в СССР праці з національного питання пишуть за принципом вчення Наполеона („Пішіть коротко і НЕБЕНО”). Всі ті праці шиті з „правильностей” загальників, в яких немає нічого конкретного. У них усіх помітно чотири основні аспекти національного питання, які розглядає В. Мороз. Це: (а) „дружба народів”, (б) „інтернаціоналізм”, (в) „благотворний вплив великого російського народу”, (г) кілька патрістичних випадів проти „націоналізму”.

„Що значить „дружба народів”? Хто проти дружби? — запитує Мороз, — Ніхто не проти дружби. Ніхто не проти таких речей, як дружба, любов, добро, правда. Не

людина, яка б свідомо робила зло. Залишати дружбу взагалі нема потреби — бо на не, ніхто не нападає. Скажати: „Хай живе дружба між народами” — значить нічого не сказати. Добре — конкретне, любов — конкретна, істина — конкретна. Гейліна розмова починається з моменту, коли виявляється який з м’єст вкладається в це слово”.

В. Мороз стверджує, що в СССР „до дружки допускаються лише ті, хто навчився, коли конкретні розмови про конкретні національні проблеми в СССР. Але часом трапляється брак... часом автор проговорюється... тоді стає, нарешті, цікаво”. Цитуючи статтю Є. Лось, В. Мороз пише: „Отже, справа виглядає так: білоруська поетеса Євдокія Лось любить Білорусію... і разом з тим сердиться... що приписують їй... національний патріотизм. А хіба ж може бути патріотизм не національний, — запитує В. Мороз, — Слово „патріотизм” навівши спарване зі словом „нація”.

В одному місці есею Валентина Мороз пише: „Добрий, чи погані наші часи, але в одному вони безперечно краді від попередніх: люди звичає с’ухати опонента. Слухати всіх, зберігаючи власну точку зору. Вчимося терпимості до інакомислення — риси, без яких неможлива ніяка демократія, без якої успішність неминуче сповзає до тоталітаризму”.

„Ми не деремося на стіну від люті, і не вивертаємо піни з рота, почувши слова „нашого” диктора. Ні, це ще не означає, що ми поділяємо його точку зору. Ми маємо свою. Але ми навчилися слухати. Слухати, не впадаючи у мавпячу істерію, коли співбесідник говорить щось неприйнятне, або незвичне для нашого вуха”.

В Україні засудили інж. Кузьму Дасіва на 7 років

Гельсінкі (УІС „Смолоскип”) — Сюди дісталася вістка, що у квітні 1974 року у Львові засудили на 7 років ув’язнення інж. Кузьму Андрійовича Дасіва. У кругах української інтелігенції і студентства вирок цей уважають за надзвичайно жорстокий, що є дальшим доказом беззаконня і терору КГБ в Україні. Кузьма А. Дасів народився в 1925 році у Скольському районі в Західній Україні. У післявоєнних роках студіював на Львівському університеті, який закінчив з дипломом інженера-економіста. Перед арештом працював у Бориславі. К. Дасіва заарештували з кінцем 1973 року під закидом виготовлення і розповсюдження листівок, в яких критиковано совєтську національну політику і совєтський „інтернаціоналізм”. Суд над К. Дасівим відбувався закрито. Його судили за статтю 187-1 Кримінального Кодексу УССР. Не вважаючи на засекреченість суду, вістка про нього дуже скоро поширилася не лише серед львів’ян, але й у Києві.

Президент Ніксон і Генрі Кіссінджер заперечують причетність до справи Елсберга

Вашингтон. — Президент Ніксон у листі до судді Гергарда Геселля, який є президентом на судовій розправі колишнього дорадника Білого Дому Джона Ерліхмана, заявив, що він не давав уповноваження тасмійній слідчій групі, званої „пльомберами”, вломлюватися до канцелярії психіатра Люїса Філдінга, який лікував Даниїла Елсберга, викрадача так званих „Пентагонських документів”. Президент Ніксон заявив, що погодився писемно відповісти на 6 питань „в ім’я справедливості”. Президент писав, що створив цю групу „пльомберів”, щоб припинити протидіювання назовні державних тасмійців, але ніколи не давав їм уповноваження в вересні 1971-го року вломлюватися до канцелярії д-ра Л. Філдінга. Він довідався про цей влом щойно в березні 1973-го року. Згідно з листом Президента, Джон Ер-

ліхман мав „загальний нагляд” над діяльністю „пльомберів”. Як відомо, Ерліхман на своїм суді також заперечив, що давав уповноваження на цей влом, або знав про плани цього влому. Ерліхман і три інші особи обвинувачені у змові і порушенні громадських прав психіатра Філдінга. Перед відчитанням в суді листа президента Ніксона з відповідями на 6 питань, коротко свідчав державний секретар Генрі Кіссінджер, який був покликаний, як і президент Ніксон, на свідчення оботари. Відповідаючи на питання, Кіссінджер заперечив, що в 1971-му році уповноважував працівника Білого Дому Девіда Янга одержати від Центральної Розвідної Агенції звіт про психологічний стан Даниїла Елсберга. Таким чином Г. Кіссінджер заперечив твердження Янга та інших, що Кіссінджер і Ерліхман вимагали такого звіту.

Виступ Володимира Гентіша та виставка образів Оксани і Лавра Полон будуть атракцією на Союзівці цієї суботи

Союзівка, Кергонксон. — У найближчу суботу, 13-го липня, культурно-мистецька програма на Союзівці складатиметься із гостинного виступу гумориста Володимира Гентіша та з виступів тріо „Соловейки” і вокального ансамблю „Чорнобривці”. У склад двох згаданих мистецьких одиниць входить молоді й талановиті працівники Союзівки. Під час цієї вечірньої мистецької програми функцію конферансьє сповнітиме Аня Дидик. Після програми — забава з танцями при звуках оркестру „Амор” під керівництвом Миколи Романенка. В п’ятницю, 12-го липня, до танців приграватиме власна

оркестра Союзівки. У неділю, 14-го липня, відбудеться виставка образів Оксани Лукашівич Полон і Лавра Полон. Крім того, ці мистці в неділю висвітлюватимуть прозирки із своєї подорожі до Марокко. У п’ятницю, 19-го липня, — знову забава, на якій гратиме оркестра Союзівки, а в суботу, 20-го липня, — гостинний виступ відомого піаніста Іриней Жука з Монреалю. Після мистецької програми відбудеться забава з танцями. На неділю, 21-го липня, запланована виставка образів мистця Богдана Титли. Того самого дня мистецького продемонструє спосіб виконання його акварель.

Управа Фонда

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

